

Αθήνα, 9 Ιανουαρίου 2009

Αρ. Πρωτ. : 7978/08/2.1
Χειριστής: Λάμπρος Μπαλτσιώτης

Τηλέφωνο: 72 89 709
Φαξ : 72 89 643

Προς κα.....

Στον Συνήγορο του Πολίτη περιήλθε αναφορά με αρ. πρωτ. 7978/23.05.08 σχετικά με τον καθορισμό/διαπίστωση ιθαγένειας της Α, υπηκόου Βουλγαρίας. Η Αρχή αφού εξέτασε τα προσκομισθέντα στοιχεία, σημειώνει τα παρακάτω:

Ο προπάππος της αναφερομένης Γ.Κ (κατά την ελληνική εκδοχή του ονοματεπωνύμου) ή Γ.Κ (κατά την αντίστοιχη βουλγαρική), γεννήθηκε το 1859 στο έδαφος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, απέκτησε δηλαδή την **οθωμανική ιθαγένεια**. Όπως δε συνάγεται από τα στοιχεία που μας προσκομίσατε, ο προπάππος σας τεκμαίρεται ότι απέβαλε την οθωμανική ιθαγένεια και απέκτησε την ελληνική μετά την ενσωμάτωση της περιοχής που γεννήθηκε (μετέπειτα νομό Σερρών) στην ελληνική επικράτεια, σύμφωνα με τις προβλέψεις περί αθρόας πολιτοποίησης (πολιτογράφησης) της Συνθήκης των Αθηνών του 1913. Ως εκ τούτου, φαίνεται εγγεγραμμένος στα μητρώα αρρένων της τέως Κοινότητας Μ., και κατά τη γνώμη του Συνηγόρου του Πολίτη αρκεί αυτή η εγγραφή ως αποδεικτικό στοιχείο της ελληνικής του ιθαγένειας. Θεωρεί μάλιστα η Αρχή μας ότι η «επαλήθευση» της ιθαγένειάς του από το στρατολογικό γραφείο και τη νομαρχία είναι έωλες νομικά, καθώς δεν στηρίζονται σε σχετική διάταξη. Ειδικά στην περίπτωση του παππού σας η ανεύρεση, στο οικείο στρατολογικό γραφείο, άρρενος που απέκτησε ιθαγένεια 54 ετών ουδόλως είναι πιθανή (εκτός αν αποδειχθεί ότι το εν λόγω στρατολογικό γραφείο **τηρεί τέτοια αρχεία**), η δε ανεύρεση στη νομαρχία θα προϋπέθετε ότι αυτή τηρεί σχετικά αρχεία με τους **υπαχθέντες στην αθρόα πολιτογράφηση του 1913**. Κατά τη γνώμη της Αρχής μας ο προπάππος σας είναι έλληνας υπήκοος εκτός αν οι ελληνικές αρχές **αποδείξουν** το αντίθετο. Σημειώνεται δε ότι η σχετική αναγραφή στην ιθαγένεια «Συνθήκη Αθηνών» που παρατηρείται σε άλλες αντίστοιχες περιπτώσεις των Νέων Χωρών, πιθανολογούμε ότι δεν εμφανίζεται γενικά στην Ανατολική Μακεδονία, λόγω της κατάληψης των εδαφών από τον βουλγαρικό στρατό κατά το διάστημα μεταξύ Αυγούστου 1916 και Σεπτεμβρίου 1918, γεγονός που δημιούργησε διάφορα προβλήματα στις εγγραφές, λόγω και των μετακινήσεων των πληθυσμών που έλαβαν χώρα τότε, αν και οι βουλγαρικές αρχές Κατοχής εξακολουθούσαν να θεωρούν τους κατοίκων των υπό κατάληψη περιοχών έλληνες υπηκόους και δεν προσέδωσαν σε κανέναν, ασχέτως γλώσσας και θρησκευτικής ένταξης (Βουλγαρική Εξαρχεία) τη βουλγαρική ιθαγένεια.

Ο παππούς σας, Κ.Κ., γεννήθηκε, κατά τους ισχυρισμούς σας, όπως και ο προπάππος σας στον οικισμό των Σερρών Α. Κ. το 1892. Τούτο συνεπάγεται ότι ο παππούς σας **γεννήθηκε επίσης σε οθωμανικό έδαφος**, από πατέρα που ήταν οθωμανός υπήκοος, άρα **απέκτησε την οθωμανική ιθαγένεια**, σύμφωνα με το οθωμανικό δίκαιο ιθαγένειας. Αν ο παππούς σας είχε αποκτήσει το 1913, σε ηλικία 21 ετών, την ελληνική ιθαγένεια, με βάση πάλι τη Συνθήκη των Αθηνών, θα έπρεπε

να είχε ανευρεθεί στα δημοτολόγια και μητρώα αρρένων, κατά το ελληνικό διοικητικό σύστημα πλέον, της ίδιας κοινότητας που ήταν εγγεγραμμένος και ο πατέρας του, εφόσον, άγαμος ων, δεν είχε ανοίξει ξεχωριστή «μερίδα». Τα παραπάνω μας κάνουν να υποθέσουμε εύλογα ότι ο παππούς σας μετακινήθηκε προς τη Βουλγαρία πριν την ενσωμάτωση της περιοχής καταγωγής του στην Ελλάδα.

Σε κάθε περίπτωση όμως, φαίνεται πολύ πιθανή επίσης η υπαγωγή του παππού σας στη Σύμβαση του «Νείγυ» (Νόμος 2434/25.03-24.07.1920 «Περί κυρώσεως της μεταξύ Ελλάδος και Βουλγαρίας Συμβάσεως περί αμοιβαίας και εθελουσίας μεταναστεύσεως των φυλετικών μειονοτήτων της 14/26.11.1919»). Και τούτο διότι σύμφωνα με το άρθρο παρ. β', περιπτώσεις 1 και 2 της Σύμβασης (βλ. Τμήμα Β'), στην ανταλλαγή αυτή περιλήφθησαν όσοι είχαν μεταναστεύσει από την Οθωμανική Αυτοκρατορία ή τα αντίστοιχα τα εδάφη που στη συνέχεια περιλήφθησαν στην ελληνική επικράτεια από την 18^η Δεκεμβρίου 1900 ως την 18^η Δεκεμβρίου 1920. Οι παραπάνω θα μπορούσαν να έχουν οθωμανική ή ελληνική ιθαγένεια. Η δε εγγραφή του παππού σας, όπως μας πληροφόρησε η αρμόδια Διεύθυνση της περιφέρειας Αττικής, στα δημοτολόγια του δήμου Ράζλογκ Βουλγαρίας το 1925 συνηγορεί στο γεγονός ότι ο παππούς σας υπήχθη στην ελληνοβουλγαρική ανταλλαγή πληθυσμών του Νείγυ. Και τούτο διότι οι υπαχθέντες τελικώς στη Σύμβαση όφειλαν να δηλώσουν στην συσταθείσα Μικτή Επιτροπή την βούλησή τους να υπαχθούν στην Σύμβαση μέχρι την 18 Δεκεμβρίου 1922 (άρθρο 8 του Ν. 2434/1920), προθεσμία όμως που **παρατάθηκε σταδιακά μέχρι την 31.12.1924** (βλ. Β. Δ. 30.09.1922, Β.Δ. 16.01.1924, Π.Δ. 05.11.1924). Αν μάλιστα τα παραπάνω συνδυαστούν με το γεγονός ότι ο παππούς ενεγράφη σε οικισμό, δήμο και νομό οι οποίοι δέχτηκαν σημαντικό αριθμό ανταλλαχθέντων από την Ελλάδα, η εγγραφή το 1925 συνηγορεί στην υπαγωγή του παππού σας στη Σύμβαση του Νείγυ. Γνωρίζουμε δε από σχετικές επιστημονικές εργασίες, ότι πολλοί από τους ήδη εγκατεστημένους στη Βουλγαρία και καταγόμενους από την μετέπειτα ελληνική επικράτεια, για λόγους που σχετίζονται με πολιτικές της εποχής, αρνούντο καταρχήν να προβούν στη σχετική δήλωση ενώπιον της Μικτής Επιτροπής ή να υπαχθούν ως έλληνες υπήκοοι στην ανταλλαγή τακτοποιώντας τις πιθανές δημοτολογικές τους εκκρεμότητες στην Ελλάδα, γεγονός που ενισχύει περαιτέρω την πιθανότητα να είχε υπαχθεί στην παραπάνω αναφερθείσα Σύμβαση.

Συμπερασματικά: Α. Η ύπαρξη ληξιαρχικής πράξης δεν αποδεικνύει γενικά την ιθαγένεια του προσώπου. Ειδικά στην περίπτωση του παππού σας, η καταστροφή των ληξιαρχικών βιβλίων-εγγραφών δεν σχετίζεται με το γεγονός ότι ο παππούς σας δεν ανευρέθηκε στα δημοτολόγια ή/και στα μητρώα αρρένων. Αν τούτα είχαν καταστραφεί επίσης και συνεπικουρούσαν άλλων ενδείξεων (π.χ. κάποιο αποδεικτικό στοιχείο ότι ο παππούς σας κατοικούσε το 1913 στην Ελλάδα), τότε θα μπορούσε πιθανόν να υποστηριχθεί ότι ο παππούς απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια.

Β. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι ο παππούς σας απέκτησε το 1913 την ελληνική ιθαγένεια και στη συνέχεια, λόγω της υπαγωγής του στη Σύμβαση διεγράφη νομίμως μεν αλλά παρατύπως από τα δημοτολόγια και τα μητρώα αρρένων (ενώ θα έπρεπε να ανευρίσκεται ο λόγος διαγραφής του προσώπου, εξαφανίστηκε το πρόσωπο από κάθε σχετική καταχώριση), δεν σημαίνει ότι η μητέρα σας απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια. Και τούτο διότι σύμφωνα με το άρθρο 11 του Ν. 2434/1920 ο μετακνηθείς απέβαλε την ιθαγένεια του τόπου καταγωγής «*άμα τη αναχωρήσει*» του. Καθόσον ο παππούς σας ήταν εγκατεστημένος στη Βουλγαρία το 1920, όπως αποδεικνύεται από το γεγονός ότι τέλεσε τότε γάμο, δηλαδή είχε αποβάλει την ελληνική ιθαγένεια τουλάχιστον από το 1920, η μητέρα σας δεν γεννήθηκε από έλληνα πατέρα, άρα δεν

απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια. Ακόμη δε και αν ο παππούς σας απέβαλε την ελληνική ιθαγένεια συγχρόνως με την κτήση της βουλγαρικής, πάλι δεν πληροίται η προϋπόθεση της κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας από τη μητέρα σας καθόσον γεννήθηκε σε μεταγενέστερο της βουλγαρικής δημοτολογικής εγγραφής χρόνο.

Από τα παραπάνω εκτεθέντα, θεωρούμε ότι από τα προσκομισθέντα σε μας στοιχεία, δεν μπορεί να τεκμηριωθεί η ελληνική ιθαγένεια της μητέρας σας. Θα σας παρακαλούσαμε δε αν έχετε ή μπορείτε να βρείτε οποιοδήποτε στοιχείο που μεταβάλει τις παραπάνω απόψεις να το προσκομίσετε στις αρμόδιες αρχές και στο Συνήγορο του Πολίτη.

Με τιμή,

Ανδρέας Τάκης
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

1. Διεύθυνση Ιθαγένειας
Υπουργείο Εσωτερικών
Σταδίου 31
ΑΘΗΝΑ 105 59

2. Διεύθυνση Αστικής
Κατάστασης και Ιθαγένειας
Περιφέρεια Αττικής
Υπατίας 6
ΑΘΗΝΑ 105 56